

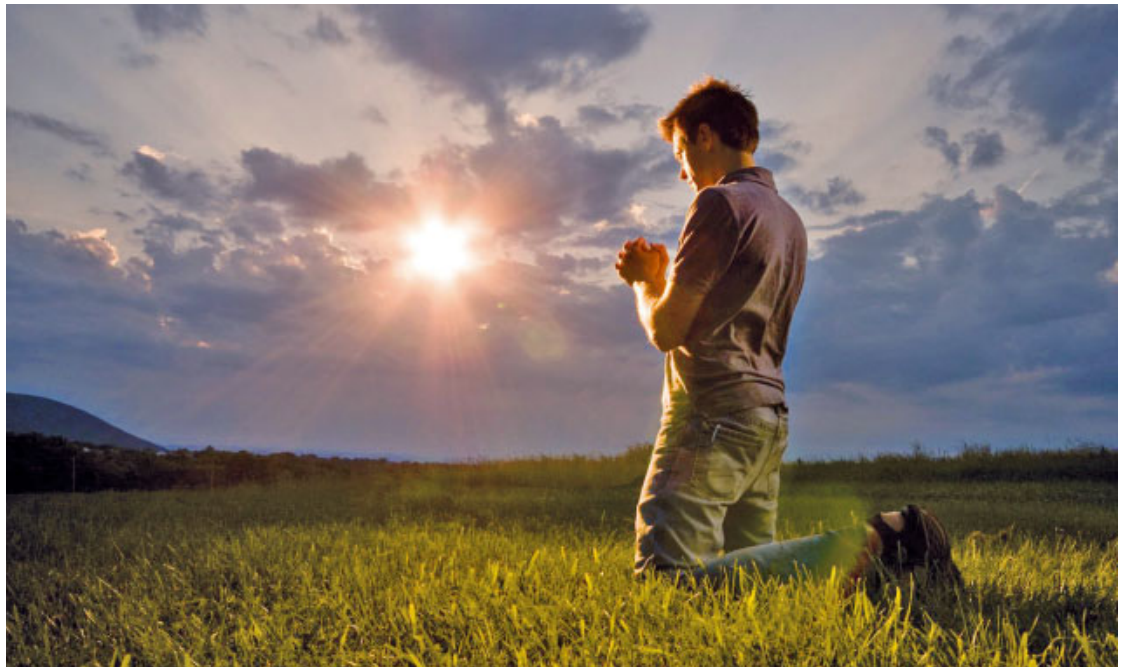

PARAULES DE VIDA

El Senyor ve (i II)

Amb l'Advent hem començat un nou any litúrgic. Açò, que es repeteix tots els anys, amaga un ensenyament important per a la nostra vida cristiana. La celebració del Nadal és una oportunitat per a un nou començament en el seguiment del Senyor. És bo que la litúrgia de l'Església ens recorde que, amb el pas del temps, poden aparèixer certes actituds espirituals que ralentin el seguiment del Senyor: rutina, falta d'il·lusió, sensació que no avancem en el camí de la fe i que com a cristians que som de tota la vida, ja no cal esperar res de nou, pensar que ja ho sabem tot... El temps pot apagar la nostra esperança. El creient ha de viure amb el desig de conèixer i estimar cada dia més al Senyor; amb la consciència que no és mai un cristià perfecte a la mesura de Crist i que sempre és possible avançar en el coneixement del Senyor. Quantes vegades en la vida necessitem començar novament! La vivència d'aquest temps serà autèntica si es converteix per a cadascú de nosaltres en un moment de creixement en la il·lusió per la nostra vida cristiana.

Durant el temps d'Advent vivim en l'espera d'un Déu que no es conforma amb acostar-se als homes d'una manera superficial, sinó que vol arribar a allò més profund de l'esser humà i per això es fa el nostre germà. Ve per compartir amb nosaltres les nostres alegries i dolors, les decepcions i les esperances. No hi ha cap experiència autènticament humana que Ell no haja viscut en pròpia carn. La celebració de la vinguda del Fill de Déu al nostre món ens invita a entrar al fons d'allò que és autènticament humà. Tal vegada ens hauré de preguntar si no hem convertit el Nadal en una festa caracteritzada per la superficialitat. Que

aquest temps sigui un moment perquè cadascú de nosaltres acollim en el nostre cor la profunda humanitat que caracteritza un Déu que s'ha volgut fer el nostre germà.

El Fill de Déu va vindre al nostre món en el silenci de la nit i en un lloc desconegut per als poderosos de la terra. En els naixements que col·loquem en les nostres llars el contemplem xicotet, pobre i humil. Però en la senzillesa del pessebre s'amaga el més gran que ha tingut el nostre món. Aquesta és la llei de l'actuar de Déu en la història: allò que és més gran està ocult en el més petit. I aquesta és la raó per la qual són els pobres d'esperit i els nets de cor els qui poden veure Déu.

El desig de grandesa; l'afany de superioritat; l'orgull de qui se sent més que els altres pel que és, pel que té, pel que fa o per haver aconseguit tot el que s'ha proposat en la vida, són actituds que impedeixen veure el que s'oculta en eixe xiquet que va nàixer a Betlem: la bondat immensa d'un Déu que estima entranyablement la humanitat. L'Advent serà un temps de gràcia si recuperem la senzillesa i la netedat del cor per poder arribar a veure la grandesa de Déu en el pessebre de Betlem.

Amb la meua benedicció i afecte,

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

El do de Déu és per donar fruit

És sorprenent la insistència de l'Evangeli en la necessitat de «donar fruit». Coneixem la paràbola dels talents; l'amo lloa els qui han rebut cinc talents o dos i els han fet produir, i condemna el qui ha guardat el seu talent sense treure'n cap fruit (Mt 25,14-30). En la paràbola dels mals vinyaters que no volen donar a l'amo el fruit de la vinya, Jesús acaba així: «Per això us dic que el Regne de Déu us serà pres i serà donat a un poble que el faci fructificar» (Mt 21,33-45). La paràbola del sembrador acaba subratllant el bon resultat de «la part de les llavors que va caure en terra

bona i va créixer fins que donà fruit: unes llavors van donar el trenta, unes altres el seixanta, unes altres el cent per u» (Mc 4,1-9). I en la curta paràbola de la figuera estèril, l'amo diu al pagès que la talli perquè en tres anys no ha donat fruit, i el pagès contesta: «Senyor, deixa-la encara aquest any. La cararé tot al voltant i li tiraré fems, a veure si dona fruit d'ara endavant. Si no, fes-la tallar» (Lc 13,5-9).

La mirada religiosa sobre la nostra vida humana entén que tot el que som i el que tenim és do de Déu. Aquesta mirada acostuma a treure com a conseqüència la necessitat del reconeixement del

do gratuït, l'acció de gràcies i la lloança de Déu. En canvi, la mirada evangèlica subratlla una altra conseqüència; Déu ens fa el seu do perquè donem fruits d'amor, de justícia, de pau, de treball eficaç pel bé dels més necessitats, de confiança viva en Déu. Déu ens fa el seu do perquè doni fruit. És el que subratlla també l'Evangeli de Joan: «Sóc jo qui us he escollit i us he confiat la missió d'anar pertot arreu i donar fruit, un fruit que duri per sempre» (Jn 15,16).

Gaspar Mora
Professor emèrit de la FTC

PALABRAS DE VIDA

El Señor viene (y II)

Con el Adviento hemos comenzado un nuevo año litúrgico. Esto, que se repite todos los años, encierra una enseñanza importante para nuestra vida cristiana. La celebración de la Navidad es una oportunidad para un nuevo comienzo en el seguimiento del Señor. Es bueno que la liturgia de la Iglesia nos recuerde que, con el paso del tiempo, pueden aparecer ciertas actitudes espirituales que ralentizan el seguimiento del Señor: rutina, falta de ilusión, sensación de que no avanzamos en el camino de la fe y de que como cristianos que somos de toda la vida, ya no cabe esperar nada nuevo, pensar que ya lo sabemos todo... El tiempo puede apagar nuestra esperanza. El creyente debe vivir con el deseo de conocer y amar cada día más al Señor; con la conciencia de que no es nunca un cristiano perfecto a la medida de Cristo y de que siempre es posible avanzar en el conocimiento del Señor. ¡Cuántas veces en la vida necesitamos comenzar de nuevo! La vivencia de este tiempo será auténtica si se convierte para cada uno de nosotros en un momento de crecimiento en la ilusión por nuestra vida cristiana.

Durante el tiempo de Adviento vivimos en la espera de un Dios que no se conforma con acerse a los hombres de un modo superficial, sino que quiere llegar a lo más profundo del ser humano y para ello se hace nuestro hermano. Viene para compartir con nosotros nuestras alegrías y dolores, las decepciones y las esperanzas. No hay ninguna experiencia auténticamente humana que Él no haya vivido en su propia carne. La celebración de la venida del Hijo de Dios a nuestro mundo nos invita a adentrarnos a lo más hondo de lo auténticamente humano. Tal vez nos tendremos que preguntar si no hemos convertido la Navidad en una fiesta caracterizada por la superficialidad. Que este tiempo sea un momento para que cada uno de nosotros acojamos en nuestro corazón la profunda humanidad que caracteriza a un Dios que se ha querido hacer nuestro hermano.

El Hijo de Dios vino a nuestro mundo en el silencio de la noche y en un lugar desconocido para los poderosos de la tierra. En los nacimientos que colocamos en nuestros hogares lo contemplamos pequeño, pobre y humilde. Pero en la sencillez del pesebre se esconde lo más grande que ha tenido nuestro mundo. Esta es la ley del actuar de Dios en la historia: lo más grande está oculto en lo más pequeño. Y esta es la razón por la que son los pobres de espíritu y los limpios de corazón los que pueden ver a Dios. El deseo de grandeza; el afán de superioridad; el orgullo de quien se siente más que los demás por lo que es, por lo que tiene, por lo que hace o por haber conseguido todo lo que se ha propuesto en la vida, son actitudes que impiden ver lo que se oculta en ese niño que nació en Belén: la bondad inmensa de un Dios que ama entrañablemente a la humanidad. El Adviento será un tiempo de gracia si recuperamos la sencillez y la limpieza del corazón para poder llegar a ver la grandeza de Dios en el pesebre de Belén.

Con mi bendición y afecto,

† **Enrique Benavent Vidal**
Obispo de Tortosa

L'SCAM a la Zona Sud de la Diòcesi

El passat dissabte dia 4 de novembre va començar l'SCAM (Servei Conjunt d'Animació Missionera) a la Zona Sud que la Diòcesi. Els missioners combonians Antonio Calvera i Montserrat Garcia acompanyaren les comunitats de l'Arxiprestat Els Ports-Maestrat fins al dia 12, en que passaran a l'Arxiprestat del Baix Maestrat fins al dia 19.

Aprofitem el primer dia de presència a Morella per dialogar llargament amb el P. Antonio Calvera, que ens recorda com el principal objectiu de l'SCAM és treballar amb total disponibilitat per l'animació missionera, és a dir, ajudar a estendre el carisma missioner a la nostra Església diocesana i subratllar el que s'ha parlat moltes vegades i, recentment, ens ho ha recordat el papa Francesc: «L'Església és missionera o no és Església». També podem destacar que un altre dels objectius de l'SCAM és enfortir la vida dels nostres diocesans des de la vessant missionera.

El següent apartat de la conversa girà al voltant del que ens poden aportar les comunitats cristianes africanes a la nostra Església europea. Entre els més importants podem esmentar el clar sentit de comunitat, també que pel fet de ser unes comunitats joves que tenen un gran entusiasme, creativitat, compro-

P. Antonio Calvera

mís —tot i que moltes estan en situacions límits—. Un altre gran aspecte és la celebració; la fe se celebra, és a dir, més que ritual, és goig o festa participada comunitàriament per tots els creients. El darrer aspecte s'escau al voltant de l'Església africana; en ella tenen un paper organitzatiu essencial els ministres laicals, d'acord amb les seves aptituds: cant, dansa, neteja, visites de malalts, enterraments, celebracions, catequesi, etc.

Eduard Blasco

Vigilia de oración.
Gozos de la Virgen de Fátima

El día 5 de noviembre fue dedicado a honrar la imagen de Nuestra Señora de Fátima en la ciudad de Tortosa. Se realizaron diversos actos:

ya en la noche, de 10.30 a 11.30 h tuvimos una vigilia de oración organizada por la Adoración Nocturna. Fue en el convento de las Carmelitas de Jesús. Allí estuvimos un grupo de unas cincuenta personas, venidas de diversos pueblos de la diócesis, recibimos la imagen con un aplauso, con el canto de *El trece de mayo*. A continuación, tuvimos exposición solemne del Santísimo, seguimos con el Oficio de lecturas propio del día, las carmelitas descalzas dirigieron el rezo del Santo Rosario y el rezo de la oración a la Virgen. Finalmente se leyó el tercer secreto de Fátima tal como lo había redactado Lucía por mandato del obispo de Leiria.

Con la bendición y Reserva del Santísimo, concluyó este emotivo acto en honor a la imagen de la Virgen de Fátima en el monasterio de San José y Santa Teresa, de las hermanas carmelitas descalzas de Jesús-Tortosa.

Mn. Antonio Bordás

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Siguiu testimonis valents de Crist allà on viviu i treballeu» (25 d'octubre).

@Pontifex: «Déu ens estima amb un amor tan ple de misericòrdia com per acollir-nos, custodiar-nos i perdonar-nos contínuament» (27 d'octubre).

@Pontifex: «La cultura de la trobada vol dir que més enllà de les nostres diferències som tots fills de Déu» (27 d'octubre).

@Pontifex: «Porta en el cor els patiments de cada ésser humà. Amb la pregària porta'ls tots cap a Déu» (29 d'octubre).

«Com revifar la il·lusió»

Càritas acompanya als qui acompanyen

Dissabte 4 de novembre vam realitzar una Jornada Diocesana titulada «Com revifar la il·lusió». Entre voluntaris i voluntàries, contractats i consiliaris, vam ser 115 persones, que ens vam aplegar al Seminari Diocesà a Tortosa. Perquè ens ajudés a dinamitzar el treball, vam invitar a Enrique Marco Iserte, un especialista en acompanyament de persones i organitzacions, ell mateix voluntari de Càritas a Terol. A partir de dinàmiques experièncials, ens va anar ajudant a descobrir les emocions i sentiments que es donen davant d'una autèntica trobada amb els altres. Ens va ajudar a reflexionar sobre la capacitat d'entendre aquesta vivència i conduir-la correctament per tal que esdevingui una trobada transformadora i generadora de creixement, tant per a nosaltres com per als altres.

La segona part van ser 4 tallers: T1-Formació inicial de voluntariat: un

taller dirigit a tots els voluntaris que s'han incorporat recentment a Càritas;

T2-Economia social i solidària: en ell es van donar pistes per poder crear

projectes que motiven a través del foment d'una economia centrada en les persones i per a les persones; T3-Acollida i Acompanyament: taller dirigit a totes les persones que tenen la difícil tasca de fer l'acollida; T4-Directius de Càritas: a ell van assistir-hi les persones responsables dels equips de les Càritas Parroquials/Interparroquials. S'hi va fer una avaluació de la situació actual dels equips, quins reptes tenim per endavant i quins camins seguir de cada al futur proper.

En general, una jornada molt plena que ens va deixar un bon gust de boca i que, certament, ens va ajudar a revifar la il·lusió. Donem gràcies a Déu per aquesta oportunitat de trobar-nos i per tantes i tantes persones que cada dia donen la seva vida per fer un món més just i ple d'amor.

Càritas Diocesana de Tortosa

Inici de curs del Camí Neocatecumenal

Com tots els anys, els catequistes i responsables del Camí Neocatecumenal a les diòcesis de Tarragona i Tortosa, hem celebrat entre el 2 i 5 de novembre la convivència d'inici de curs de la zona.

Avui que estem vivint uns temps que podríem qualificar com a mínim d'estrany, l'anunci de l'Evangelí, fonamentat en els testimonis de vida, s'ha de portar urgentment a la nostra societat.

Ho ha afirmat el papa Francesc en rebre, el dia 8 de novembre en audiència, els participants a la plenària del dicasteri per a la Nova Evangelització,

dirigits per l'arquebisbe Rino Fisichella.

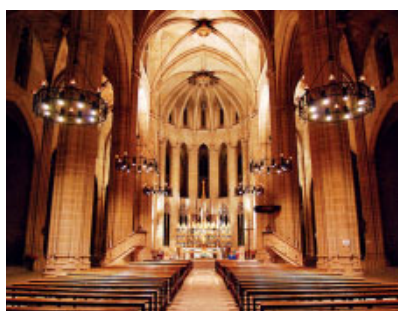
L'Esperit Sant ens empeny a sortir del nostre recinte i ens guia fins a les perifèries de la humanitat.

Per això, i agraïts a la història que Déu Pare ha pensat per a cada un de nosaltres, comencem el curs amb la disposició d'anar a buscar les ovelles perdudes on el Senyor ens envia. Al servei dels nostres bisbes i dels rectors per portar a les parròquies una iniciació cristiana per als allunyats.

Jordi Ubach
Camí Neocatecumenal

AGENDA

► **Dissabte 23**, Tortosa, Residència Sant Miquel, a les 17 h, pregària de Nadal, Hospitalitat de Lourdes.

► **Diumenge 24**, Catedral, a les 19 h, Missa del Gall.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

18. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Jr 23,5-8 / Sl 71 / Mt 1,18-24]. Mare de Déu de l'Esperança, o bé Expectació del part, anomenada popularment «de la O» (antífones); sant Gracià, bisbe; sant Adjutori, mr.

19. ■ Dimarts [Jt 13,2-7.24-25a / Sl 70 / Lc 1,5-25]. Sant Nemesi, mr.; sant Anastasi I, papa (399-401) i mr.; beat Urbà V, papa (occità, 1362-1370); santa Fausta, mare de família, mr.; santa Eva, mare dels humans.

20. ■ Dimecres [Is 7,10-14 / Sl 23 / Lc 1,26-38]. Sant Benjamí, patriarca; sant Domènec (Domingo)

de Silos, abat benedictí; sant Macari, prev. i mr.

21. ■ Dijous [Ct 2,8-14 (o bé: So 3,14-18a) / Sl 32 / Lc 1,39-45]. Sant Pere Canisi (1521-1597), prev. jesuïta i doctor de l'Església, nat a Nîmega; sant Severí, bisbe i mr.; sant Glicerí, prev. i mr.; sant Temístocles, mr.

22. ■ Divendres [1S 1,24-28 / Sl: 1S 2,1.4-8 / Lc 1,46-56]. Sant Zenó o Zenon, mr.; santa Helena, vg. clarissa; santa Francesca-Xaviera Cabrini, vg., fund., patrona dels emigrants.

23. ■ Dissabte [MI 3,1-4;4,5-6 / Sl 24 / Lc 1,57-66]. Sant Joan de Kety (1390-1473), prev. a Cracòvia; sant Sèrvul el Paralític; santa Victòria, vg. i mr.

24. ■ Diumenge vinent, IV d'Advent (lit. hores: 4a setm.) [2S 7,1-5.8b-12.14a.16 / Sl 88 / Rm 16,25-27 / Lc 1,26-38]. Sant Delfí, bisbe; santa Adela, abadessa; santa Irmína, vg. princesa.

Missa de la vigília de Nadal. □ [Is 62,1-5 / Sl 88 / Fets 13,16-17.22-25 / Mt 1,1-25 (o bé, més breu: 1, 18-25).

Diumenge III d'Advent

COMENTARI

Ens cal ser «veu que clama en el desert»

A la sinagoga de Natzaret (Lc 4,16s) Jesús amb l'oracle messiànic d'Is 61,1-2a presentarà el seu programa: *L'Esperit del Senyor Déu reposa sobre meu perquè el Senyor m'ha ungit.*

Amb quina missió? *M'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts, a proclamar als captius la llibertat i sobretot proclamar l'any de gràcia del Senyor.*

Abans el profeta ha recordat: *Són les vostres culpes les que han obert un esvoranc entre vosaltres i el vostre Déu (Is 59,2).*

Ara l'oracle sobre la nova Jerusalem canta el goig dels qui s'han deixat salvar pel Senyor. *La meua ànima celebra el meu Déu que m'ha mudat amb vestits de victòria.*

L'Apòstol dona directrius amb dos nuclis temàtics: l'actitud constant davant Déu (v. 16-18) i les experiències carismàtiques (v. 19s).

Destaca l'exhortació a viure «*sempre*» contents, *pregar «sense cansar-se mai» i donar gràcies «en tota ocasió».*

Davant les manifestacions carismàtiques, Pau exhorta a defugir actituds superficials: ni exclusió apriorística (*No sufoqueu l'Esperit*) ni adhesió indiscriminada. *Examineu-ho tot i quedeu-vos allò que trobeu bo.*

Després de la Immaculada, l'altre personatge clau a l'Advent és el Baptista: home amb història que ve de dalt. *Déu envià un home que es deia Joan.*

Li pregunten «*Qui ets tu?*» i diu: *Sóc veu que crida en el desert: «Aplaneu el camí al Senyor» essent testimoni de vivències personals.*

Escolta Déu i viu allò que et diu i així transmet el missatge fet vida en la teua persona.

Joan era la llàntia encesa (Jn 5, 35) de qui tots pensaven si no fóra potser el Messies (Lc 3,15), però que confessà «Jo no sóc el Messies» sinó testimoni vingut a donar testimoni de la Llum perquè per ell tothom arribés a la fe.

Nadal: el preparo expressant la meua fe?

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del llibre d'Isaïes (Is 61,1-2a.10-11)

L'Esperit del Senyor Déu reposa sobre meu, perquè el Senyor m'ha ungit, m'ha enviat a portar la bona nova als desvalguts, a curar els cors adolorits, a proclamar als captius la llibertat, i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor. Aclamo el Senyor ple de goig, la meua ànima celebra el meu Déu, que m'ha mudat amb vestits de victòria, m'ha cobert amb un mantell de felicitat, com el nuvi coronat amb una diadema, com la núvia que s'engalana amb joiells. El Senyor Déu farà germinar el benestar i la glòria davant de tots els pobles com la terra fa créixer la brotada o el jardí fa néixer la sembra.

▶ Salm responsorial (Lc 1)

R. *La meua ànima celebra el meu Déu.*

La meua ànima magnifica el Senyor, / el meu esperit celebra Déu que em salva, / perquè ha mirat la petita de la seva serventa. / Des d'ara totes les generacions em diran benaurada. R.

Perquè el Totpoderós obra en mi meravelles. / El seu nom és sant, / i l'amor que té als qui creuen en ell / s'estén de generació en generació. R.

Ompli de béns els pobres, / i els rics se'n tornen sense res. / Ha protegit Israel, el seu servent, / s'ha recordat del seu amor. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (1Te 5,16-24)

Germans, viviu sempre contents, no us canseu mai de pregar, doneu gràcies en tota ocasió. Això és el que Déu vol de vosaltres en Jesucrist. No sufoqueu l'Esperit, no desestimeu els dons de profecia, examineu-ho tot i quedeu-vos allò que trobeu bo, guardeu-vos de tota ombra de mal.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan

(Jn 1,6-8.19-28)

Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni. Quan els jueus van enviar-li, des de Jerusalem, sacerdots i levites per interrogar-lo, el testimoni de Joan fou aquest. Li preguntaren: «Qui ets tu?» Ell, sense cap reserva, confessà clarament: «Jo no sóc el Messies.» Li preguntaren: «Qui ets, doncs? Elies?» Els diu: «No el sóc.» «Ets el Profeta que esperem?» Respongué: «No.» Li digueren: «Doncs, qui ets? Hem de donar una resposta als qui ens han enviat: què dius de tu mateix?» Digué: «Sóc una veu que crida en el desert: «Aplaneu el camí del Senyor», com diu el profeta Isaïes.» Alguns dels enviats, que eren fariseus, li preguntaren encara: «Per què bateges, doncs, si no ets el Messies, ni Elies, ni el Profeta?» Joan els respongué: «Jo batejo només amb aigua, però, tot i que no el coneixeu, ja teniu entre vosaltres el qui ve després de mi; jo no sóc digne ni de deslligar-li la corretja del calçat.» Això va passar a Betània, a l'altra banda del Jordà, on Joan batejava.

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 61,1-2a.10-11)

El Espíritu del Señor está sobre mí, porque el Señor me ha ungió. Me ha enviado para dar la buena noticia a los pobres, para curar los corazones desgarrados, proclamar la amnistía a los cautivos, y a los prisioneros la libertad; para proclamar un año de gracia del Señor. Desborde de gozo en el Señor, y me alegro con mi Dios: porque me ha puesto un traje de salvación, y me ha envuelto con un manto de justicia, como novio que se pone la corona, o novia que se adorna con sus joyas. Como el suelo echa sus brotes, como un jardín hace brotar sus semillas, así el Señor hará brotar la justicia y los himnos ante todos los pueblos.

▶ Salmo responsorial (Lc 1)

R. *Me alegro con mi Dios.*

Proclama mi alma la grandeza del Señor, / se alegra mi espíritu en Dios, mi salvador; / porque ha mirado la humildad de su esclava. / Desde ahora me felicitarán todas las generaciones. R.

Porque el Poderoso ha hecho obras grandes en mí: / su nombre es santo, / y su misericordia llega a sus fieles / de generación en generación. R.

A los hambrientos los colma de bienes / y a los ricos los despide vacíos. / Auxilia a Israel, su siervo, / acordándose de la misericordia. R.

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses (1Tes 5,16-24)

Hermanos: Estad siempre alegres. Sed constantes en orar. Dad gracias en toda ocasión: esta es la voluntad de Dios en Cristo Jesús respecto de vosotros. No apaguéis el espíritu, no despreciéis las profecías. Examinadlo todo; quedaos con lo bueno. Guardaos de toda clase de mal. Que el mismo Dios de la paz os santifique totalmente, y que todo vuestro espíritu, alma y cuerpo, se mantenga sin reproche hasta la venida de nuestro Señor Jesucristo. El que os llama es fiel, y él lo realizará.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Juan

(Jn 1,6-8.19-28)

Surgió un hombre enviado por Dios, que se llamaba Juan: este venía como testigo, para dar testimonio de la luz, para que todos creyeran por medio de él. No era él la luz, sino el que daba testimonio de la luz. Este es el testimonio de Juan, cuando los judíos enviaron desde Jerusalén sacerdotes y levitas a que le preguntaran: «¿Tú quién eres?» Él confesó y no negó; confesó: «Yo no soy el Mesías». Le preguntaron: «¿Entonces, qué? ¿Eres tú Elías?» Él dijo: «No lo soy». «¿Eres tú el Profeta?» Respondió: «No». Y le dijeron: «¿Quién eres, para que podamos dar una respuesta a los que nos han enviado? ¿Qué dices de ti mismo?» Él contestó: «Yo soy la voz que grita en el desierto: «Allanad el camino del Señor», como dijo el profeta Isaías». Entre los enviados había fariseos y le preguntaron: «Entonces, ¿por qué bautizas si tú no eres el Mesías, ni Elías, ni el Profeta?» Juan les respondió: «Yo bautizo con agua; en medio de vosotros hay uno que no conocéis, el que viene detrás de mí, y al que no soy digno de desatar la correa de la sandalia». Esto pasaba en Betania, en la otra orilla del Jordán, donde Juan estaba bautizando.